

DAGSTIDNINGAR SOM HISTORISK KÄLLA

Introduktion för läraren

Dagstidningar utgör en av de kanske vanligaste källorna för de som ägnar sig åt historisk forskning. Det är inte så konstigt, dels har det givits ut tidningar i Sverige sedan 1645 då *Ordinari Post Tijdender* först gavs ut, och dels är de ofta lätt tillgängliga tack vare en omfattande digitalisering.

När man använder dagstidningar i historisk forskning får man en inblick direkt i den dåtida debatten och diskussionen. Tidningar för hundra år sedan skrev om det som var viktigt för dåtidens människor på samma sätt som dagens tidningar skriver om det som är viktigt för oss. Det

innebär dock också att dåtidens tidningar inte ger oss hela sanningen, det kan ha hänt saker som man då inte uppfattade som viktiga nog att skriva om, men som vi nu ser som betydelsefulla för historien. Tidningar är inte heller alla gånger en primär förstahandskälla i annat än för sig själva.

Syftet med den här övningen är att ge eleverna en inblick i vad historisk forskning handlar om, vad som menas med historiska källor och en första kontakt med de källkritiska kriterierna. Förklara för eleverna vad som menas med *tid*, *beroende*, *äkthet* och *tendens* historiekritiskt sammanhang. Läraren ges här också möjlighet att visa hur dagstidningarna har utvecklats över tid, och hur nyheter kan vara en historisk källa för forskning.

Moment 1 – Visa hur man kan söka i gamla tidningar

Hos *Kungliga biblioteket* finns alla tidningar som givits ut i Sverige på mikrofilm, och många av dem har också digitaliserats. Av upphovsrättsliga skäl finns dock bara tidningar till och med 1903 fritt tillgängliga på nätet.

- Läraren går in på KB:s databas och söker efter artiklar om kvinnlig rösträtt: [KB Svenska dagstidningar](#)
- Visa eleverna hur det går till att söka gamla tidningar på detta sätt, och vilka möjligheter digitaliseringen ger i det här fallet historieforskare. Sök även på andra ord som eleverna föreslår, och se vilka resultat ni får.
- När ni sökt artiklar om kvinnlig rösträtt kommer ni upptäcka att den äldsta artikeln är från 1893, och att den handlar om Nya Zeeland. Fråga eleverna om de vet när vi fick allmän rösträtt i Sverige.
- Många andra artiklar handlar om kvinnlig rösträtt i andra länder. Av det kan vi lära oss att man runt förra sekelskiftet i Sverige var intresserade av hur rösträttsfrågan diskuterades runt om i världen. Varför?
- Om ni har tillgång till *Svenska Dagbladets historiska sidarkiv*, ta fram sidan 21 från den 25 maj 1919, där rösträttsrörelsens utveckling beskrivs. Hur tycker eleverna att dåtidens tidningar såg ut? Blir de lockade av att läsa dem? Varför eller varför inte?

Moment 2 – Vad vill framtidens historiker veta?

Läraren avgör om man ska arbeta i helklass eller i grupper. Ni kan ha en öppen diskussion, eller i smågrupper.

- Låt eleverna bläddra i aktuella dagstidningar. Vad tror de att framtidens forskare om hundra år kommer vara intresserade att läsa om i dagens tidningar? Varför tror de det? Saknas något?

Källor och information

Kungliga bibliotekets databas för dagstidningar: <https://tidningar.kb.se/>

Dagstidningar, samla in tidningar i tid för Tidningsveckan. Ofta går det att beställa klassuppsättningar av din lokaltidning, se om du hittar den på Mediekompass: <http://www.mediekompass.se/hitta-din-tidning/>